

ערכה את המדור: ד"ר סמדר פלג PhD BPT

במדור זה מוצגים תקצירים מתורגמים לעברית של מאמרים אשר פורסמו בספרות העולמית. על פי חוזי זכויות היוצרים של כתבי העת המוגדרים 'open access' (גישה פתוחה), אין צורך בהסכמת מערכות כתבי עת אילו לתרגום ופרסום התקצירים בעברית. במקרה של תקצירים שהופיעו בכתבי עת שאינם בגישה פתוחה, מערכת כתב העת של העמותה לקידום הפיזיותרפיה בישראל קיבלה אישור פורמלי לפרסם את התקציר המתורגם לעברית מעורכי כתבי העת הרלוונטיים. יש לציין כי מערכת כתב העת שלנו אחראית על תרגום התקצירים ועל כל שגיאה או שינוי במהות התכנים הנובעים מתהליך התרגום מאנגלית לעברית.

קול קורא: נשמח אם קוראי כתב העת יפנו את תשומת ליבנו למאמרים עדכניים אשר הופיעו בספרות העולמית ואשר עשויים לעניין את ציבור הקוראים שלנו. **במיוחד נשמח לפרסם כאן תקצירי מאמרים שפורסמו בספרות העולמית אשר עמיתים מישראל היו שותפים בהכנתם.**

שיטות: במחקר חתך עוקבה זה השתתפו 320 מטופלים (51% גברים) בני 18-65, שנה לאחר שחזור ACL. מדדי התוצאה כללו שיעורי מעבר בסדרת בדיקות, שבחנו את תפקודי השרירים (כשהתוצאות מוצגות באמצעות אינדקס הסימטריה של הגפה), וכללו בדיקות של כוח היישור וכוח הכפיפה של הברך, שלושה מבחני ניתור (hop tests), וכן שני מדדים פסיכולוגיים המבוססים על דיווח עצמי של המטופל.

איכות החיים הוערכה באמצעות סולם-משנה אחד מתוך סולם להערכה תפקודית לאחר פציעה או תהליך ניווני בברך - Knee Injury and Osteoarthritis Outcome Score (KOOS QoL) וממד החזרה לספורט לאחר שחזור הרצועה הצולבת הקדמית ACL Return to Sport after Injury (ACL-RSI). הבדיקות נערכו שנה לאחר שחזור ה-ACL. סדרות הבדיקות כללו שתי בדיקות של תפקוד שרירי (ניתור אנכי וניתור למרחק כשהציון "עובר" באינדקס הסימטריה הוא 90%), שתי בדיקות של תפקוד שרירי ושני מדדים פסיכולוגיים (כאשר הציון "עובר" באינדקס הסימטריה הוא 90%, נקודות במבחן KOOS QoL ו-76.6 נקודות במבדק (ACL-RSI). חמישה מבדקי תפקוד שרירי (שני מבדקי חוזק ושלושה מבחני ניתור, כולל ניתור הצידה, כשהציון "עובר" באינדקס הסימטריה הוא 90%) וחמישה מבדקי תפקוד שרירי עם שני מדדים פסיכולוגיים (כשהציון "עובר" באינדקס הסימטריה - 90%, נקודות במבחן KOOS QoL ו-76.6 נקודות במבדק (ACL-RSI).

Hop tests and psychological PROs provide a demanding and clinician-friendly RTS assessment of patients after ACL reconstruction, a registry study

Piussi R, Beischer S, Thomeé R, Hamrin Senorski E
BMC Sports Science, Medicine and Rehabilitation May 2020 ..12:32

תקציר

מבחני ניתור ומבדקים פסיכולוגיים בדיווח עצמי מספקים לקלינאי כלי ידידותי להערכת כשירותו של המטופל לחזור לפעילות ספורטיבית לאחר ניתוח לשחזור הרצועה הצולבת הקדמית

רקע: קיים עניין גובר בהערכת רווחתם הגופנית, הנפשית והחברתית (well-being) של מטופלים שעברו שחזור הרצועה הצולבת הקדמית (- Anterior Cruciate Ligament ACL). לא ידוע אם מדדים פסיכולוגיים, נוסף על בדיקות של תפקוד השרירים, יכולים לסייע בקבלת ההחלטה על החזרה לפעילות ספורטיבית (Return To Sport - RTS). לפיכך, מטרת המחקר הזה הייתה להעריך את שיעורי המעבר בסדרות של בדיקות, עם ובלי מדדים פסיכולוגיים, לבחינת הכשירות לפעילות ספורטיבית של מטופל, שנה אחת לאחר שחזור ACL.

Bobath therapy is inferior to task-specific training and not superior to other interventions in improving lower limb activities after stroke: a systematic review

Scrivener K, Dorsch S, McCluskey A, Schurr K, Graham PL, Cao Z, Shepherd R, Tyson S
Journal of Physiotherapy 66 (2020) 225-235

תקציר

הטיפול בשיטת בובאת' נחות לעומת אימון ספציפי למשימה, ואינו עדיף על יתר ההתערבויות בשיפור פעילות הגפיים התחתונות לאחר שבץ מוחי: סקירה שיטתית

שאלה: האם טיפול בשיטת בובאת' משפר את רמת התפקוד, הכוח והתיאום (קואורדינציה) בין השרירים אצל מבוגרים לאחר שבץ מוחי, בהשוואה להתערבות אחרת, או ללא התערבות?

תוכנית המחקר: סקירה שיטתית של ניסויים אקראיים ושל מטה-אנליזות.

משתתפים: מבוגרים לאחר שבץ מוחי.

התערבות: טיפול בשיטת בובאת' בהשוואה להתערבות אחרת, או ללא התערבות.

מדדי התוצאה: רמת התפקוד של הגפיים התחתונות (לדוגמה: מעבר משיבה לעמידה, הליכה, שיווי משקל), חוזק/כוח של הגפיים התחתונות ותיאום (קואורדינציה). איכות הניסויים הוערכה באמצעות סולם PEDro.

תוצאות: בסקירה נכללו 22 מחקרים אקראיים ו-17 מחקרי מטה-אנליזה. הייתה שונות באיכות המתודולוגית של הניסויים, וציוני ה-PEDro נעו בין 2 ל-8 מתוך 10. לא נמצאו ניסויים שהשוו מצב ללא התערבות לטיפול בשיטת בובאת'. המטה-אנליזה העריכה את ההשפעה של התערבות/טיפול בשיטת בובאת' על רמת התפקוד של הגפיים התחתונות

תוצאות: שיעורי המעבר בסדרות הבדיקות היו 47% עבור שתי בדיקות של התפקוד השרירי, 19% עבור שתי בדיקות של התפקוד השרירי בשילוב שני מדדים פסיכולוגיים, 29% עבור חמש בדיקות של תפקוד שרירי, ו-13% עבור חמש בדיקות של תפקוד שרירי בשילוב שני מדדים פסיכולוגיים. השימוש במדדים הפסיכולוגיים בשילוב מבדקי התפקוד השרירי הניבו את שיעור המעבר הנמוך ביותר (13%).

התקבל מתאם (correlation) חזק בין המעבר של שני מבחני הניתור ושני המדדים הפסיכולוגיים ובין המעבר בחמשת מבחני התפקוד השרירי ($r = 0.41$), וגם שיעור המעבר של חמשת מבדקי התפקוד השרירי ושני המדדים הפסיכולוגיים ($r = 0.79$).

מסקנות: מבחני ניתור (hop tests), בשילוב המדדים הפסיכולוגיים, מספקים סדרת בדיקות שהיא ידידותית לקלינאי לשם הערכה תפקודית של מטופל שנה לאחר שחזור ACL, שכן שיעור המעבר היה 19% בשני מבחני הניתור בשילוב שני מדדים פסיכולוגיים, לעומת 29% בחמישה מבדקי הפעילות השרירית המצריכים ציוד בדיקה מתקדם.

מילות מפתח: ברך, הערכה, סדרת בדיקות, הרצועה הצולבת הקדמית

Identifying goals, roles and tasks of extended scope physiotherapy in Dutch primary care-an exploratory, qualitative multi-step study

*Bastiaens F, Barten DJ, Veenhof C
BMC Health Services Research (2021) 21:19*

תקציר

זיהוי מטרות, תפקידים ופעולות בהיקף מורחב בפיזיותרפיה בטיפול ראשוני בהולנד, מחקר איכותני רב שלבי

רקע: הגידול בעלויות הבריאות, המחסור ברופאי המשפחה והתבגרות האוכלוסייה, מציבים בראש סדר העדיפויות את השינוי במבנה שירותי הבריאות. כדי לעמוד באתגרים אלו, התפקידים המסורתיים של חברי הקהילה הרפואית שאינם רופאים נשקלים מחדש. בתחום הפיזיותרפיה התפתח עניין בהרחבת פעולות המקצוע (Extended scope physiotherapy ESP). בעוד מחקרים התמקדו בתפיסות של בעלי דעה שונים ביחס ל-ESP, ישנם הבדלים רבים בפירוש שניתן למונח זה.

מטרה: לזהות תבנית של ESP, המשלבת יעדים, תפקידים ומשימות, כדי לספק גישה עקבית ליישום ESP בטיפול ראשוני.

שיטות: נערך מחקר גישוש איכותני רב-שלבי שכלל סקירת תחום (scoping review), קבוצות מיקוד וראיונות מובנים-למחצה. אוכלוסיית המחקר כללה מטופלים, פיזיותרפיסטים, רופאי משפחה ובעלי עניין עקיף, כגון מרצים/ות, מבטחי בריאות וקובעי מדיניות הקשורה בטיפול ראשוני בפיזיותרפיה. הנושאים העיקריים שנדונו בקבוצת המיקוד ובראיונות המובנים-למחצה היו: יעדים, כישורים ותפקידים הקשורים ל-ESP. שיטת ה"מסגרת", שפיתחו ריצ'י וספנסר, שימשה כגישה האנליטית לשכלול ודיוק המסגרת להרחבת הפעולות בפיזיותרפיה.

תוצאות: בוצעו שתי קבוצות מיקוד ו-12 ראיונות מובנים-למחצה כדי לבדוק את נקודות המבט של בעלי העניין בנושא ESP בטיפול הראשוני בהולנד. סך הכול השתתפו במחקר

בהשוואה לשיטות התערבות/טיפול אחרות, כולל אימון ספציפי למשימה (תשעה מחקרים), התערבויות משולבות (ארבעה מחקרים), גרייה נזיר-שרירית פרופריוצפטיבית (PNF) (מחקר אחד) ואימוני כוח (שני מחקרים).

הנתונים במאגר, הצביעו על כך שלאימון ספציפי למשימה יש השפעה מתונה גדולה יותר על רמת התפקוד של הגפיים התחתונות בהשוואה לטיפול בשיטת בובאת' (SMD 0.48), אף שהשיעור האמתי של התועלת עשוי להיות גדול או קטן באופן ניכר מההערכה הזו (רווח בר סמך 95%, עד 0.01 עד 0.95).

הטיפול בשיטת בובאת' לא שיפר בצורה בולטת את רמת התפקוד של הגפיים התחתונות בהשוואה להתערבות משולבת (SMD 20.06, רווח בר סמך 95% עד 0.61 עד 20.73) או אימוני כוח (SMD 0.35, רווח בר סמך 95% עד 20.37 עד 1.08). במחקר אחד היה הטיפול בשיטת בובאת' יעיל יותר בשיפור שיווי המשקל בעמידה, בהשוואה לשיטת PNF (SMD 21.4, רווח בר סמך 95% עד 21.92 עד 20.88), אך לא נמצא הבדל ביתר המדדים/תפקודים. הטיפול בשיטת בובאת' לא שיפר באופן ניכר את הכוח או את התיאום השרירי בהשוואה להתערבויות אחרות.

מסקנות: הטיפול בשיטת בובאת' היה נחות בהשוואה לאימון ספציפי למשימה, ולא היה עדיף על התערבויות אחרות, למעט שיטת PNF. לפיכך, העדפת הטיפול בשיטת בובאת' על פני שיטות התערבות אחרות אינה נתמכת בממצאים עדכניים.

מילות מפתח: שיטת בובאת', שבץ מוחי, פיזיותרפיה, הליכה, גפה תחתונה

הטיפול. שינויים אלה התרחשו במקביל לשינויים מערכתיים ומבניים בתחום הבריאות וההשכלה גבוהה, אשר חוו אתגרים שגרמו לשיפור הגישה והשליטה בעלויות, והפכו ללב ליבו של השיח בחקיקה ובפוליטיקה. במקביל, ההתקדמות הטכנולוגית יצרה אפשרויות חדשות בחינוך ובהוראה עם הופעתם של מודלים ללמידה מקוונת, מעורבת (blended), ושילוב של מודל ה"כיתה הפוכה" (flipped learning model), שתמכו או החליפו את הלמידה "פנים-אל-פנים" (face to face) בלמידה-מרחוק (distance learning).

חינוך היברידי הוא סוג של למידה משולבת, המשתמשת גם באסטרטגיות הוראה פנים-אל-פנים וגם באסטרטגיות להוראה מקוונת. בסביבת למידה היברידית, תוכן מקוון עשוי להיות מועבר בצורה סינכרונית או א-סינכרונית, ולהחליף את ההוראה המסורתית פנים-אל-פנים על ידי צמצום זמן הישיבה (seat time) של הסטודנטים. לאחרונה הוקדשה תשומת הלב ללמידה מקוונת ולהוראה משולבת בחינוך הפיזיותרפי בשל התפרצות מגפת הקורונה לאור המעבר מהוראה פנים-אל-פנים להוראה-מרחוק (remote instruction) שתוכניות נדרשו לעשות.

אסטרטגיות להוראה מעורבת בפיזיותרפיה תוארו ברמת הקורס. אך אין ספרות המתארת יישום של למידה היברידית ברמה של תוכנית הלימודים, ויש דיון מועט על שיטות מומלצות ליישום הוראה משולבת ומקוונת בחינוך הפיזיותרפי.

מאמר זה מספק סקירה כללית של חינוך היברידי, מתאר מסגרות תיאורטיות המאפשרות יישום של חינוך היברידי בתוך תוכנית הלימודים, ודן בכיוונים עתידיים לחינוך היברידי בפיזיותרפיה ובמחקר חינוכי.

11 פיזיותרפיסטים, שישה רופאי משפחה, חמישה מטופלים וארבעה בעלי עניין עקיפים.

התקבלה הסכמה גדולה לכך שהמטרות העיקריות של ESP הן: "הפחתת עלויות הבריאות", "התמודדות עם עלייה בביקוש לשירותי בריאות" ו-"שיפור ביעילות שירותי הבריאות". ההסכמה הגדולה ביותר הייתה לגבי המשימות הבאות המתאימות ל-ESP: "מיון ראשוני" (triaging), "הפניה למומחים" ו-"הפניה להדמיה לשם אבחנה". רוב בעלי העניין תמכו גם ב"עבודה בצוות רב-מקצועי", "עבודה כיועץ" וב-"תפקיד ה-ESP כשונה מתפקיד הפיזיותרפיסט".

מסקנות: בהתבסס על סקירת התחום, על קבוצות המיקוד ועל הראיונות עם בעלי עניין ישירים ועקיפים, נראה כי ישנה תמיכה מספקת ב-ESP בהולנד. מחקר זה מספק תמונה ברורה כיצד אפשר להמשיג את ה-ESP בטיפול הראשוני. הצעד הבא יהיה מחקר מקדים המתמקד בהיתכנות ה-ESP בטיפול הראשוני בהולנד.

מילות מפתח: אופנויות טיפול בפיזיותרפיה, הרחבת פעולות, מחקר רב-שלבי, טיפול ראשוני

Doctor of Physical Therapy Education in a Hybrid Learning Environment: Reimagining the Possibilities and Navigating a "New Normal"

Gagnon K, Young B, Bachman T, Longbottom T, Severin R, Walker MJ
Physical Therapy, 2020 Aug 100(8):1268-1277

תקציר

הכשרת דוקטור לפיזיותרפיה בסביבת למידה היברידית: לדמות מחדש את האפשרויות ולנווט אל ה"נורמלי החדש"

החינוך המקצועי בפיזיותרפיה חווה מהפך במהלך העשורים האחרונים, והוא מאפשר יתר עצמאות והרחבה של תחומי